

prof. dr hab. n. med. Kornelia Kędziora-Kornatowska

Kierownik Katedry i Kliniki Geriatrii

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

UMK CM w Bydgoszczy

Ocena

rozprawy doktorskiej mgr Katarzyny Lis pt.: „ Wpływ transformacyjnego stylu przywództwa wśród pielęgniarek na bezpieczeństwo podawania leków w Oddziale Intensywnej Terapii” w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, dyscyplinie nauki o zdrowiu.

Bezpieczeństwo farmakoterapii to istotny element opieki nad chorym. Przywództwo transformacyjne poprzez swój wpływ na motywację i zaangażowanie personelu może mieć znaczący wpływ na bezpieczeństwo lekowe w pielęgniarstwie. Liderzy transformacyjni stymulują zespoły i indywidualne pielęgniarki, co w efekcie prowadzi do skuteczniejszej opieki i może wpływać na mniejszą liczbę błędów w farmakoterapii. Ma to szereg praktycznych zastosowań, co ostatecznie przekłada się na większe bezpieczeństwo pacjentów.

W ten interesujący nurt badań włączona jest rozprawa doktorska mgr Katarzyny Lis. Ma ona układ klasyczny. Otwiera ją część teoretyczna „Wstęp”. Po syntetycznym wprowadzeniu Autorka scharakteryzowała podstawy teoretyczne badań w 11 podrozdziałach. Doktorantka opisała na czym polegają różnego typu przywództw: transakcyjne, laissez-faire, służebne, rezonansowe, bierno-unikające i autentyczne oraz transformacyjne. Podkreśla, że przywództwo transformacyjne uznano za kluczowy element poprawy jakości w opiece pielęgniarskiej i stanowi jeden z głównych filarów w programie akredytacyjnym w Magnet

Recognition Program, który powstał na podstawie badań przeprowadzonych przez Amerykańską Akademię Pielęgniarstwa. Wytyczne programu Magnet są uznawane za złoty standard w zarządzaniu praktyką pielęgniarską, poprawienie jakości opieki oraz budowaniu kultury organizacyjnej dążącej do doskonałości.

W kolejnym podrozdziale Doktorantka charakteryzuje problematykę związaną z bezpieczeństwem podawania leków, zwłaszcza w kontekście błędów w farmakoterapii.

W ostatnich podrozdziałach „Wstępu” Autorka rozprawy przedstawiła jak przedstawia się bezpieczeństwo podawania leków na świecie i w Polsce.

W podsumowaniu tej części rozprawy należy stwierdzić, że jest ona napisana w sposób rzeczowy, przemyślany, zgodnie z aktualnym stanem wiedzy w tym zakresie.

W rozdziale „Cel pracy” Doktorantka przedstawiła cele główne z uwzględnieniem dwóch etapów badań, a mianowicie:

- celem etapu nr 1 była adaptacja do warunków polskich fińskich skal służących subiektywnej ocenie zastosowania w zespołach pielęgniarskich transformacyjnego stylu przywództwa oraz bezpieczeństwa podawania leków przez pielęgniarki,
- celem etapu nr 2 była ocena zależności pomiędzy transformacyjnym stylem przywództwa w zespołach pielęgniarskich w Oddziałach Intensywnej Terapii (OIT) w Polsce i bezpieczeństwem podawania leków przez pielęgniarki w tych oddziałach.

W każdym z etapów Doktorantka sformułowała cele szczegółowe.

Zarówno cele główne jak i szczegółowe sformułowane są w sposób jasny i nie budzą zastrzeżeń.

W rozdziale „Materiał i Metody” Doktorantka scharakteryzowała zastosowane narzędzia badawcze, a mianowicie: Skalę Transformacyjnego Stylu Przywództwa, Skalę Bezpieczeństwa Podawania Leków. Następnie Autorka rozprawy przedstawiła przygotowanie Polskiej wersji Skali Przywództwa Transformacyjnego i Skali Bezpieczeństwa Podawania Leków.

Scharakteryzowała proces tłumaczenia niezależnego do przodu – do tyłu z tekstem

jednojęzycznym. Nie znaleziono żadnych kwestii spornych lub problematycznych w tłumaczeniu, a jedynie różnice w przetłumaczonych wersjach polegały na użyciu synonimów, co nie miało wpływu na ogólny kontekst, znaczenie oraz treść kwestionariuszy.

Następnie Doktorantka przedstawiła ocenę sędziów kompetencyjnych dla zastosowanych skal, w której nie zgłoszono żadnych istotnych zastrzeżeń do kwestionariuszy.

Autorka rozprawy szczegółowo scharakteryzowała grupę badaną. Przedstawiła kryteria włączenia i wyłączenia z badań. W celu osiągnięcia odpowiednio dużej próby i zrealizowania celów badawczych Doktorantka przyjęła następujące kryteria doboru próby, które zakładały, że na jedną pozycję tekstową będzie przypadało od 5 do 10 respondentów. W adaptacji dla narzędzia TLS było to ośmiu respondentów przypadających na jedną pozycję testową, natomiast w MSS było to siedmiu respondentów na pozycję testową. Doktorantka wyjaśnia, że liczebność grup w obu kwestionariuszach może się różnić ze względu na włączenie do analizy tylko kompletnych kwestionariuszy. Dane do badania były zbierane na terenie Polski od marca 2022 r. do listopada 2022 r.

Jako metodę doboru badanej próby przyjęto metodę sieciową/kuli śnieżnej, polegającą na pozyskiwaniu do badania respondentów poprzez powiązania sieciowe, znajomości oraz wybór konkretnych środków do badań. Na udział w badaniu wyraziło zgodę 9 ośrodków z 16, do których wystosowano prośbę o możliwość wykonania tego badania. Badanie miało charakter dobrowolny i anonimowy. Na wykonanie badań uzyskano zgodę Komisji Bioetycznej WUM. Uzyskane wyniki poddano analizie statystycznej, w której dobór zastosowanych narzędzi znacząco podnosi wartość rozprawy i nie budzi zastrzeżeń.

W podsumowaniu tej części rozprawy uważam, że zarówno badana grupa jak i zastosowane metody zostały opisane w sposób wyczerpujący i szczegółowy. Kryteria włączenia i wyłączenia z badań są odpowiednie i zgodne założeniami pracy.

Uzyskane wyniki Doktorantka przedstawiła w formie tabel i rycin, co bardzo ułatwia ich analizę i interpretację.

W rozdziale „Dyskusja” Doktorantka konfrontuje wyniki badań własnych z literaturą podmiotu. Dyskusja jest obszerna, oparta o aktualne piśmiennictwo. W końcowej części tego rozdziału Autorka przedstawiła ograniczenia badania co świadczy o krytycznym podejściu do prowadzonych badań.

Dyskusja wskazuje na bardzo dobrą znajomość przedmiotu i dojrzałość naukową Doktorantki.

Przedstawione w rozprawie wyniki pozwoliły Doktorantce na sformułowanie 10 poprawnych wniosków, które w pełni odpowiadają na zadania badawcze przedstawione w celu pracy.

Cytowane piśmiennictwo obejmuje 219 pozycji polsko - i anglojęzycznych, w większości z ostatnich kilku lat.

Doktorantka umieściła w pracy streszczenie w języku polskim i angielskim. Przedstawiła spis tabel i rycin oraz załączniki.

Podsumowując, recenzowana praca jest dobrze zaplanowana i wykonana. Jest oryginalnym rozwiązaniem zaprezentowanego w niej zagadnienia naukowego. Autorka podjęła w pracy bardzo nowatorski, aktualny i ważny problem, który ma istotne znaczenie w opiece nad chorym. Strona formalna w większości jest bez zastrzeżeń, chociaż nie udało się uniknąć Doktorantce nielicznych błędów redakcyjnych i edytorskich. Autorka numeruje jako odrębne rozdziały spis tabel, rycin i załączników oraz opinię Komisji Bioetycznej, a przecież to nie są rozdziały. Należałoby zastanowić się nad bardziej syntetyczną konstrukcją wniosków.

Rozprawę Pani mgr Katarzyny Lis oceniam w pełni pozytywnie.

Doktorantka wykazała się dużą wiedzą teoretyczną oraz umiejętnością samodzielnego rozwiązania problemu badawczego.

Rozprawa spełnia wszystkie aktualnie obowiązujące wymagania ustawowe (art. 187 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce), jakim powinna odpowiadać rozprawa doktorska.

W oparciu o przedstawioną opinię mam zaszczyt zwrócić się do Wysokiej Rady Dyscypliny Nauki o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego o przyjęcie rozprawy i dopuszczenie Pani mgr Katarzyny Lis do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Bydgoszcz, dn. 14.11.2025 r.

prof. dr hab. Kornelia Kędziora - kornatowska